

Zaaknummer : 01021238
Ons Kenmerk : ODH287561
Datum : 11-05-2022

Beschikking

Wet natuurbescherming - Beheer en schadebestrijding

Onderwerp

Op 17 januari 2022 ontvingen wij de aanvraag om een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid in samenhang met artikel 3.17, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna ook : Wnb) van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland (hierna ook: FBE) om een deel van in het goedgekeurde Faunabeheerplan ganzen Zuid-Holland 2022 -2027 (hierna ook: FBP) omschreven ganzenbeheer mogelijk te maken, voor de volgende activiteiten:

1. Het bewerken van nesten en eieren van grauwe gans (*Anser anser*), kolgans (*Anser albifrons*), brandgans (*Branta leucopsis*) en Canadese gans (*Branta canadensis*) in de periode van 1 februari tot en met 30 juni;
2. Beheerafschot van grauwe ganzen in de zomerperiode¹;
3. Beheerafschot van brandganzen in de maanden juli tot en met oktober (verkorte zomerperiode)
4. Beheerafschot van kolgen in de maanden maart tot en met oktober;
5. Beheerafschot van Canadese ganzen gedurende het gehele jaar.
6. Het gebruik van de volgende middelen voor de activiteiten vermeld onder 2 t/m 5:
 - a. Geweren van een half uur voor zonsopgang tot een half uur na zonsondergang;
 - b. Geweren binnen de afpalingskring van een eendenkooi;
 - c. Honden, niet zijnde lange honden;
 - d. Slag- en steekwapens, uitsluitend voor het doden van gewonde ganzen;
 - e. Niet-levende lokvogels, lokfluiten, lokvoer dat niet vergiftigd of verdovend is en een middel waarmee (elektronisch versterkte) lokgeluiden kunnen worden gemaakt;

Besluit

Wij besluiten:

- I. een ontheffing ex artikel 3.3, eerste lid in samenhang met artikel 3.17, eerste lid onder a van de Wnb te verlenen aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland van de verboden van artikel 3.1, tweede en derde lid van de Wnb voor het bewerken van nesten en eieren van de grauwe gans, kolgen, brandgans en Canadese gans in de periode van 1 februari tot en met 30 juni;
- II. een ontheffing ex artikel 3.3, eerste lid in samenhang met artikel 3.17, eerste lid onder a van de Wnb te verlenen aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland van de verboden van artikel 3.1, eerste lid van de Wnb voor beheerafschot van de:
 - a. grauwe ganzen in de zomerperiode;
 - b. brandganzen in de maanden juli tot en met oktober (verkorte zomerperiode);
 - c. kolgen in de maanden maart tot en met oktober;
 - d. Canadese ganzen gedurende het gehele jaar.

¹ De zomerperiode (volgens beleidskader 2014) is als volgt gedefinieerd:

- In de regio Noordelijke Delta (het zuiden van Zuid-Holland d.w.z. onder de grote rivieren) van 15 februari tot en met 31 oktober;
- In de regio's Delfland en Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland-Noord (het noorden van Zuid-Holland d.w.z. boven de grote rivieren) van 1 maart tot en met 31 oktober.

- III. de volgende documenten onderdeel te laten zijn van deze ontheffing:
- a. de aanvraag van 17 januari 2022 met bijlage;
 - b. Rapport van Progress Ecologie d.d. 12 januari 2022: Integrale telling standganzen Zuid-Holland 2021 (projectnummer 20210903);
 - c. Gecorrigeerde gegevens t.a.v. de integrale telling standganzen per mail d.d. 8 maart 2022.
- IV. ter uitvoering van de ontheffing als bedoeld onder beslispunten II, wijzen wij de volgende middelen en methoden aan:
- a. geweren;
 - b. honden, niet zijnde lange honden;
 - c. slag- en steekwapens, alleen voor het doden van gewonde ganzen;
 - d. vangen of doden met gebruikmaking van niet-levende lokvogels,
 - e. het vangen of doden met gebruikmaking van lokvoer, dat niet vergiftigd of verdovend is;
 - f. het vangen of doden met gebruikmaking van een middel waarmee (elektronisch versterkte) lokgeluiden kunnen worden gemaakt.
- V. ter uitvoering van de ontheffing als bedoeld onder beslispunt II, ontheffing te verlenen van de verboden zoals genoemd in de krachtens artikel 3.26, tweede lid van de Wet natuurbescherming gestelde regels voor wat betreft het gebruik van een geweer vanaf een half uur voor zonsopgang tot en met een half uur na zonsondergang (artikel 3.16 eerste lid, aanhef en onder a, van het Besluit natuurbescherming) en voor wat betreft het gebruik van het geweer binnen de afpalingskring van een eendenkooi (artikel 3.16, eerste lid, aanhef onder c van het Besluit natuurbescherming).
- VI. ontheffing te verlenen van het verbod van artikel 3.4, eerste lid onder a, onder 2° of 3° juncto artikel 3.4, vierde lid, Wet natuurbescherming gestelde regel voor wat betreft het doden met gebruikmaking van een middel waarmee elektronisch versterkte lokgeluiden kunnen worden gemaakt, zoals bedoeld artikel 3.9, derde lid onder d, van het Besluit natuurbescherming;
- VII. de voorschriften 1 tot en met 8 te verbinden aan de ontheffing;
- VIII. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 31 december 2027.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Bijlage 1: Zienswijzen op het ontwerpbesluit zomerganzen met reactie

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze ontwerpbeschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Voorschriften voor de Faunabeheereenheid

- 1 De Faunabeheereenheid Zuid-Holland verleent voor uitvoering van de ontheffing schriftelijk of digitaal toestemming aan de betreffende uitvoerders.
- 2 De Faunabeheereenheid Zuid-Holland stuurt uiterlijk 1 januari van ieder jaar de juli-tellingen van de brandgans van het voorgaande jaar toe aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, unit GBO, E-mailadres: meldingWnb@ozhz.nl en een afschrift hiervan aan de Omgevingsdienst Haaglanden, E-mailadres: vergunningen@odh.nl.
- 3 Indien uit de juli-tellingen van drie opeenvolgende jaren blijkt dat het aantal brandganzen in de provincie Zuid-Holland gemiddeld over die drie jaren, minder dan 18.000 bedraagt, mag er voor de brandgans in het eerstvolgende kalenderjaar geen beheerafschot plaatsvinden.

Voorschriften voor de uitvoerder

- 4 De uitvoerder van de ontheffing dient te voldoen aan de door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland gestelde uitvoeringsregels zoals vermeld op het toestemmingsformulier van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland.
- 5 De uitvoerder van de ontheffing dient (een kopie van) het toestemmingsformulier, waarop de door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland toegekende uitvoeringscode is vermeld, schriftelijk of digitaal te kunnen tonen.
- 6 Op de dag voorafgaand aan een actie betreffende nestbehandeling dient vóór 20:00 uur door de uitvoerder melding van de actie te worden gemaakt bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, unit GBO, team Groen. E-mailadres voor meldingen is meldingWnb@ozhz.nl, telefoonnummer is 078-7708081 (inspreken op antwoordapparaat). Hierbij moet de uitvoeringscode worden vermeld, evenals de locatie en de datum, de diersoort en de naam van de uitvoerder.
- 7 Slag- en steekwapens worden alleen gebruikt om gewonde ganzen uit hun lijden te verlossen.
- 8 Merktekens, zoals pootringen of halsbanden, welke zich bevinden aan gedode vogels, moeten worden gemeld op de manier zoals voorgeschreven op www.vogeltrekstation.nl.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 17 januari 2022 ontvingen wij de aanvraag om een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid in samenhang met artikel 3.17, eerste lid, van de Wet natuurbescherming van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland om een deel van in het goedgekeurde Faunabeheerplan ganzen Zuid-Holland 2022 -2027 omschreven ganzenbeheer mogelijk te maken, voor de volgende activiteiten:

1. Het bewerken van nesten en eieren van grauwe gans (*Anser anser*), kolgans (*Anser albifrons*), brandgans (*Branta leucopsis*) en Canadese gans (*Branta canadensis*) in de periode van 1 februari tot en met 30 juni;
2. Beheerafschot van grauwe ganzen in de zomerperiode²;
3. Beheerafschot van brandganzen in de maanden juli tot en met oktober (verkorte zomerperiode);
4. Beheerafschot van kolgenzen in de maanden maart tot en met oktober;
5. Beheerafschot van Canadese ganzen gedurende het gehele jaar;
6. Het gebruik van de volgende middelen voor de activiteiten vermeld onder 2 t/m 5:
 - a. geweren van een half uur voor zonsopgang tot een half uur na zonsondergang;
 - b. geweren binnen de afpalingskring van een eendenkooi;
 - c. honden, niet zijnde lange honden;
 - d. slag- en steekwapens, uitsluitend voor het doden van gewonde ganzen;
 - e. niet-levende lokvogels, lokfluiten, lokvoer dat niet vergiftigd of verdovend is en een middel waarmee (elektronisch versterkte) lokgeluiden kunnen worden gemaakt.

Beheerperioden

Voor de vier ganzensoorten waar deze ontheffing betrekking op heeft zijn verschillende beheerperioden aangevraagd wat het afschot betreft, zoals weergegeven in de onderstaande tabel. Voor het bewerken van nesten en eieren van de ganzen is voor alle soorten voor dezelfde periode ontheffing aangevraagd.

Tabel 1: Perioden voor beheer d.m.v. afschot en bewerken van nesten en eieren

	Beheerafschot	Bewerken van nesten en eieren
Grauwe gans	Zomerperiode ²	1 februari – 30 juni
Brandgans	1 juli – 31 oktober	
Kolgans	1 maart – 31 oktober	
Canadese gans	Gehele jaar	

De aanvraag is ingediend:

- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen en wateren;
- in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer, en;
- ter bescherming van flora of fauna.

De aanvraag is gedaan voor de looptijd van het Faunabeheerplan Ganzen Zuid-Holland 2022 – 2027 dat bij besluit van 14 december 2021 door ons is goedgekeurd. Dit Faunabeheerplan loopt van 1 januari 2022 t/m 31 december 2027.

² De zomerperiode (volgens beleidskader 2014) is als volgt gedefinieerd:

- In de regio Noordelijke Delta (het zuiden van Zuid-Holland d.w.z. onder de grote rivieren) van 15 februari tot en met 31 oktober;
- In de regio's Delfland en Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland-Noord (het noorden van Zuid-Holland d.w.z. boven de grote rivieren) van 1 maart tot en met 31 oktober.

Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen zoals vermeld in:

- artikel 3.1, eerste lid van de Wet natuurbescherming, voor wat betreft het doden van de ganzen;
- artikel 3.1, tweede lid van de Wet natuurbescherming, voor wat betreft het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en het wegnemen van eieren of nesten van ganzen;
- artikel 3.1, derde lid van de Wet natuurbescherming, voor wat betreft het rapen en onder zich hebben van eieren;
- artikel 3.4, eerste lid, onderdeel a en onder 2° en 3° juncto 3.4, vierde lid van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het gebruik van een middel waarmee elektronisch versterkte lokgeluiden kunnen worden gemaakt, zoals aangegeven in artikel 3.9, derde lid, onder d van het Besluit natuurbescherming;
- artikel 3.26, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het gebruik van het geweer;
- artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder a, van het Besluit natuurbescherming, voor wat betreft het gebruik van een geweer voor zonsopgang en na zonsondergang;
- artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder c, van het Besluit natuurbescherming, voor wat betreft het gebruik van een geweer binnen de afpalingskring van een eendenkooi.

Voor een deel van de activiteiten waarvoor ontheffing is aangevraagd geldt een landelijke en provinciale vrijstelling voor de ganzen. Ondanks deze vrijstellingen is voor deze activiteiten een ontheffing aangevraagd. De reden hiervoor is dat deze ontheffingaanvraag gebaseerd is op het nieuwe goedgekeurde faunabeheerplan 2022 – 2027 en breder van opzet is (populatiebeheer). Waar de ontheffingaanvraag uitgaat van het reguleren van de populatie-omvang ten behoeve van de genoemde belangen, zijn de landelijke en provinciale vrijstelling verleend ter voorkoming van schade zonder dat daarbij een bepaalde omvang van de betrokken populaties wordt beoogd. En in tegenstelling tot de provinciale vrijstelling is de ontheffing gericht op alle uitvoerders van het ganzenbeheer en niet alleen op grondgebruikers.

Voor het ganzenbeheer in de winterperiode en voor het vangen van de ganzen gedurende de ruiperiode worden aparte besluiten genomen.

Procedure

De uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) en artikel 5.1 van de Wnb zijn op deze beschikking van toepassing.

Bevoegd gezag

De handelingen worden verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wet natuurbescherming zijn wij bevoegd gezag voor het verlenen van de ontheffing.

Zienswijzen

De ontwerpbeschikking heeft ter inzage gelegen van 16 maart 2022 tot en met 26 april 2022.

Naar aanleiding hiervan zijn zienswijzen binnen de termijn ingebracht door:

- de fractievoorzitter van Pro Krimpenerwaard en;
- Utopie Advocaten, namens de stichtingen Animal Rights en Fauna4Life.

De zienswijzen van Pro Krimpenerwaard (nr. 1 t/m 18) en de Stichtingen Animal Rights en Fauna4Life (Nr. 19 t/m 27) zijn samengevat en weergegeven in bijlage 1 bij dit besluit. In bijlage 1 is tevens onze reactie op die zienswijzen weergegeven.

Wijziging ten opzichte van ontwerpbeschikking

Naar aanleiding van zienswijze nr. 23 over het belang volksgezondheid is in de overwegingen van het besluit expliciet vermeld dat deze ontheffing niet gebaseerd is op dit belang. Dit geldt ook voor het belang openbare veiligheid.

Toetsingskader en grondslag beschikking

Deze aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.4, 3.9, 3.15, 3.17 en 3.26 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland (verder: de beleidsregel) en de artikelen 3.9 en 3.16 van het Besluit natuurbescherming (hierna ook: Bnb).

Landelijke vrijstelling

De grauwe gans, kolgans en brandgans behoren alle drie tot de in het wild levende vogelsoorten als bedoeld in artikel 3.1 Wnb. De Canadese gans is op de landelijke vrijstellingslijst geplaatst (artikel 3.15 en artikel 3.16 Wnb). Dit betekent dat deze soort in het gehele land mag worden bestreden alsmede de nesten en eieren worden bewerkt o.a. in relatie tot landbouwschade en schade aan de fauna. Het betekent tevens dat er daarmee geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van deze soort. Deze vrijstelling geldt uitsluitend voor grondgebruikers.

Provinciale vrijstelling

Voor de grauwe gans, kolgans, brandgans en Canadese gans geldt er een provinciale vrijstelling waar gebruik gemaakt van kan worden zolang er een geldig goedgekeurd faunabeheerplan is. Op basis van deze vrijstelling is het mogelijk om de grauwe gans, brandgans, kolgans en Canadese gans te doden. Wel gelden er een aantal beperkingen. Zo kan het doden van brandganzen slechts plaatsvinden buiten de winterperiode en het doden van de grauwe gans en kolgans gedurende de winterperiode alleen op percelen met kwetsbare gewassen. Verder kan het bewerken van eieren en nesten van de grauwe gans, kolgans en brandgans plaatsvinden in de periode van 1 februari tot en met 30 juni. Daarnaast is het toegestaan om op te treden van een half uur voor zonsopkomst tot een half uur na zonsondergang en mogen gewonde ganzen met een slag-, snij- of steekwapen worden gedood. Deze vrijstelling geldt uitsluitend voor grondgebruikers.

In artikel 3.17, eerste lid, van de Wnb is bepaald dat wij ten behoeve van de beperking van de omvang van een populatie van vogels ontheffing kunnen verlenen als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid van de Wnb.

Een ontheffing wordt slechts verleend indien:

- de beperking van de omvang van de populatie nodig is omdat één van de onderstaande belangen bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, aanhef en onder c in samenhang gelezen met onderdeel b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen andere bevredigende oplossing bestaat; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Deze belangen zijn:

- a) de volksgezondheid en openbare veiligheid;
- b) de veiligheid van het luchtverkeer;
- c) voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij of wateren;
- d) voorkoming van schade aan flora en fauna.

In het kader van dit besluit zijn voorkoming van belangrijke schade aan gewassen of wateren, de veiligheid van het luchtverkeer, de volksgezondheid en openbare veiligheid en voorkoming van schade aan flora en fauna aan de orde.

Middelen en methoden

Krachtens artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder a en c Bnb is het verboden om het geweer te gebruiken voor zonsopgang en na zonsondergang en binnen de afpalingskring van een eendenkooi als bedoeld in artikel 3.21, eerste lid, aanhef en onder d, van de Wnb. In artikel 3.26, derde lid, van de Wnb is bepaald dat wij ontheffing kunnen verlenen van de hiervoor genoemde verboden verbonden aan het gebruik van het geweer.

Op grond van artikel 3.3, vijfde lid, sub a Wnb dienen bij vrijstellingen en ontheffingen de middelen en methoden aangewezen te worden uit de lijst van toegestane middelen en methoden in art. 3.9, eerste lid (middelen) en tweede lid (methoden) Bnb. Tot de toegestane methoden voor het vangen en doden behoren lokvogels, middelen waarmee lokgeluiden kunnen worden gemaakt en lokvoer.

In artikel 3.25, eerste lid van de Wet natuurbescherming is bepaald dat bij onder meer het geven van een ontheffing als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, Wnb, de middelen worden aangewezen die voor het vangen en doden van de aldaar bedoelde vogels en dieren mogen worden gebruikt.

Beoordeling

Algemeen

Het door de FBE beoogde ganzenbeheer wordt in het Faunabeheerplan onderbouwd. Voor een volledige omschrijving en onderbouwing van het gewenste beheer, staat van instandhouding en de schades verwijzen wij naar dit FBP. Het betreft hier een voortzetting van het tot nu toe gevoerde beheer.

Aangezien de populatie van de brandgans (juli-telling) de streefstand nadert (telling 2021 was ruim 23.000 ten opzichte van de streefstand van 19.500) is in het nieuwe FBP een nuancering aangebracht.

Beleid

In 2013 is het Ganzenbeleidskader voor Zuid-Holland³ vastgesteld. Ten aanzien van de zomerpopulaties van de diverse ganzensoorten die in Zuid-Holland verblijven, vermeldt het ganzenbeleidskader het volgende:

“Ganzen, voor zover inheems, zijn beschermde vogels op grond van de Flora- en faunawet (nu Wnb). Dat betekent dat zij alleen mogen worden bestreden als er sprake is van aantoonbare schade aan een in de wet genoemd erkend belang en er geen andere bevredigende oplossingen zijn. In dat geval kunnen Gedeputeerde Staten een vrijstelling, aanwijzing of ontheffing verlenen.

Gedeputeerde Staten willen de inheemse ganzenpopulaties in Zuid-Holland duurzaam in stand houden, waarbij een evenwicht wordt gevonden tussen:

- *de omvang van de van nature voorkomende populaties ganzen, in relatie tot;*
- *de schade aan landbouwgewassen;*
- *de veiligheid en volksgezondheid;*
- *de schade aan flora en fauna (natuurwaarden);*
- *de beschikbare financiën voor schadetelemoetkomsten.*

Daarom is afgesproken:

- *met reductie van de populatie standganzen, de schade veroorzaakt door ganzen terug te brengen naar een acceptabel niveau;*
- *exoten en verwilderde gedomesticeerde soorten te bestrijden.*

Op termijn zullen hierdoor de natuurgebieden een belangrijk deel van de ganzen kunnen herbergen, zal de noodzaak tot populatiereductie voor beheer en schadebestrijding sterk verminderen en wordt voldaan aan de internationale verplichtingen voor trekganzen.

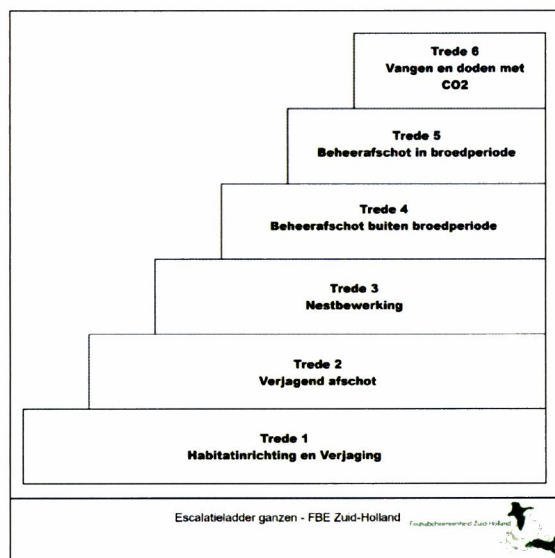
De uitgangspunten en maatregelen voor het beheer van de ganzenpopulatie worden vastgelegd in een FBP voor ganzen. Dit FBP is de grondslag voor het verlenen van (een) ontheffing(en) voor ganzen en moet voldoen aan de kaders van het provinciale beleid. Het met de FBE overeengekomen beleid vormt het uitgangspunt voor de concrete uitwerking in het FBP Ganzen.”

³ Ganzenbeleidskader Zuid-Holland en bijbehorende Bijlage Uitwerking Ganzenbeleidskader Zuid-Holland 2014, Provinciaal Blad 2015 nr. 3157. ODH287561

Geen andere bevredigende oplossing en streefstanden

De escalatieladder voor het ganzenbeheer is beschreven in hoofdstuk 2 van het FBP. Het idee achter de escalatieladder is dat voor het beheer als eerste een andere bevredigende oplossing zoals een meer diervriendelijke en minder ingrijpende maatregelen worden toegepast om schade of risico's te voorkomen. Pas als deze maatregelen (die op de onderste treden van de ladder staan) niet werken, kan een stap naar boven op de ladder worden gezet naar een maatregel die minder diervriendelijk/meer ingrijpend is. Hiermee wordt invulling gegeven aan het criterium van geen andere bevredigende oplossing.

Figuur 1: De escalatieladder voor het ganzenbeheer

Preventieve maatregelen zoals vlaggen, linten en dergelijke, knalapparaat en ultrasoon kunnen worden ingezet om landbouwschade door ganzen enigszins te voorkomen. Deze maatregelen zijn echter onvoldoende effectief gebleken en bovendien hebben deze maatregelen geen invloed op de omvang van de populatie. Zoals ook in het FBP is gesteld zijn wij van mening dat er populatiebeheer dient te worden toegepast om de omvang van de populaties zomerganzen in Zuid-Holland te reduceren tot de streefstanden. Deze streefstanden zijn in het FBP vastgelegd en zijn gebaseerd op aanvaardbare landbouwschade (zie tabel 2). Deze streefstanden kunnen alleen worden bereikt door gebruik te maken van maatregelen die hoger op de escalatieladder staan. De populatieontwikkeling van de ganzen in de afgelopen jaren laat zien dat nestbehandeling en beheerafschot in zowel de broedperiode als daarbuiten minimaal moet worden gecontinueerd om de streefstanden te bereiken. Om die streefstanden te bereiken moet het beheer ook effectiever en grootschaliger worden uitgevoerd. Dit staat beschreven in hoofdstuk 2 van het FBP. Daarbij gaat het o.a. over het afschot voor en tijdens de broedperiode en een meer dan voorheen gecoördineerde uitvoering van het beheer. Ook in de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van 15 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:1535) wordt onze stelling gedeeld dat er in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer en ter voorkoming van schade aan gewassen geen andere bevredigende oplossing is dan het reduceren van de populatieomvang van ganzen.

Gezien het beheer van de afgelopen jaren nog niet heeft geleid tot het bereiken van de streefstanden die zijn gebaseerd op een acceptabel-schadeniveau, is opnieuw ontheffing aangevraagd voor de treden 3 t/m 5. Voor de brandgans worden de maatregelen afgeschaald, door afschot in de broedperiode (trede 5) niet meer uit te voeren, omdat de populatie de streefstand nadert.

Wij concluderen dan ook dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat voor de activiteiten die o.b.v. de escalatieladder voor het ganzenbeheer in Zuid-Holland zijn aangevraagd.

Staat van instandhouding

In het FBP⁴ is de populatieontwikkeling van de ganzen behandeld. De hier genoemde aantallen betreffen de permanent in Zuid-Holland aanwezige ganzen (standganzen) gebaseerd op de jaarlijkse juli-tellingen. In de grafiek hieronder is inzichtelijk gemaakt hoe de populatie van de standganzen zich de afgelopen jaren in Zuid-Holland heeft ontwikkeld. Tevens zijn de streefstanden voor de ganzen in tabel 2 weergegeven.

De streefstanden moeten ook worden bereikt ter bescherming van de overige belangen (vliegveiligheid, volksgezondheid, flora en fauna) maar het is zeer waarschijnlijk (op basis van historische gegevens) dat deze belangen afdoende worden beschermd bij de streefstanden die op basis van de landbouwschade zijn vastgesteld.

De volgende streefstanden voor de jaarrond verblijvende ganzen zijn in het FBP vastgelegd:

- grauwe gans: 35.000 (o.b.v. getaxeerde schade van € 56.000,-)
- brandgans: 19.500 (o.b.v. getaxeerde schade € 52.000,-)
- kolgans: 200
- Canadese gans: minimaal

Alhoewel de kolgans als broedvogel (standgans) niet van nature voorkomt in Nederland en Zuid-Holland, is toch een streefstand vastgesteld van 200 kolganzen. Bij deze hiervoor genoemde streefstanden, zal dus nog steeds sprake zijn van een aanzienlijke landbouwschade die evenwel op een veel lager niveau ligt dan nu.

In het telrapport zomerganzen 2021 zijn de getelde aantallen opgenomen en de met TRIM3 gecorrigeerde aantallen voor 2021. Ook voor de jaren 2016 -2020 moest een kleine correctie worden aangebracht in de aantallen voor de niet-getelde gebieden conform TRIM3 (zoals ook Sovon doet). De aangepaste aantallen benaderen beter de werkelijkheid. Overigens blijven de verschillen tussen de twee tabellen beperkt. Voor de duidelijkheid hebben wij beide tabellen hieronder opgenomen. Bij dit besluit gaan wij uit van de gecorrigeerde aantallen ganzen (tabel 3).

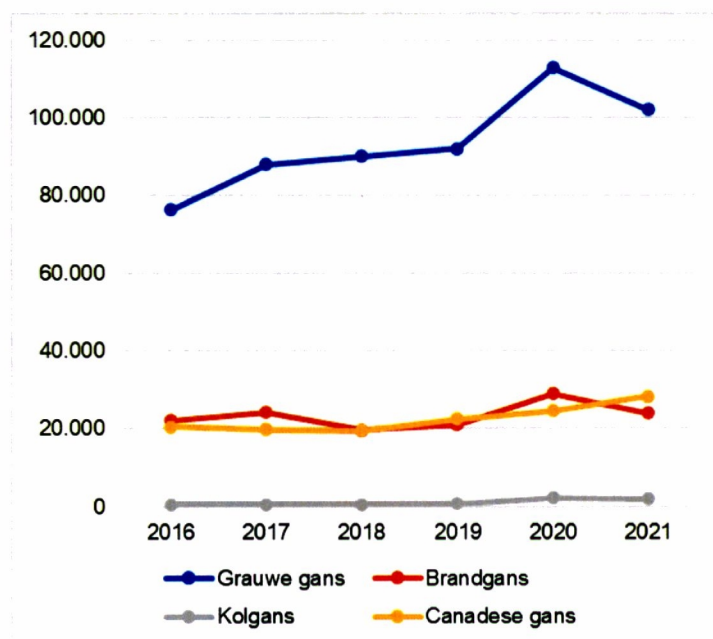
Tabel 2: Aantal ganzen in de provincie Zuid-Holland o.b.v. de juli-telling zoals in FBP

Jaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Grauwe gans	78.859	82.714	91.732	90.347	106.444	102.029
Brandgans	20.374	23.581	19.763	20.804	21.358	23.875
Kolgans	521	537	551	632	2.128	1.898
Canadese gans	20.294	19.055	18.959	20.750	23.308	28.140

Tabel 3: Aantal ganzen in de provincie Zuid-Holland o.b.v. de juli-telling (gecorrigeerd TRIM3)

Jaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Streefstand
Grauwe gans	76.505	88.083	90.103	92.171	112.717	102.029	35.500
Brandgans	22.141	24.152	19.611	20.889	28.920	23.875	19.500
Kolgans	502	533	478	656	2.089	1.898	200
Canadese gans	20.496	19.742	19.417	22.439	24.411	28.140	0

⁴ Aangevuld met cijfers uit bijlage 3 (met r-trim correctie) van Integrale telling standganzen Zuid-Holland 2020, CLM november 2020. ODH287561

Figuur 2: Populatietrend brandgans, Canadese gans, grauwe gans en kolgans op basis van de juli-tellingen in Zuid-Holland in de periode 2016-2021. Gebaseerd op gecorrigeerde telresultaten juli-tellingen vernieuwd.

Uit de bovenstaande grafiek blijkt dat in de afgelopen zes jaar het aantal grauwe ganzen in Zuid-Holland verder is toegenomen. De Canadese gans en de kolgans vertonen een licht stijgende trend en de brandgans lijkt zich te stabiliseren onder het voorgaande beheer. De aantallen ganzen die in 2021 nog in de zomer binnen Zuid-Holland aanwezig waren, gaan m.u.v. de brandgans, de streefstanden ver te boven. Voor de grauwe gans, de kolgans en de Canadese gans worden de streefstanden nog lang niet genaderd.

Omdat de populatie brandganzen (juli-telling) relatief dicht tegen haar streefstand (19.500) aan zit, is in deze ontheffing voorgeschreven dat indien uit de juli-tellingen van drie opeenvolgende jaren blijkt dat het aantal brandganzen in de provincie Zuid-Holland gemiddeld over die drie jaren, minder dan 18.000 bedraagt, in het eerstvolgende kalenderjaar geen beheerafschot mag plaatsvinden van de brandgans.

Door de aanwas van gemiddeld ca. 20% in het eerstvolgende jaar (zonder beheerafschot) kan de populatie brandganzen zich weer herstellen tot op of boven de streefstand. Op die manier is geborgd dat door het gebruik van deze ontheffing de staat van instandhouding van de brandgans niet in het geding is of zal komen. Daarnaast is de beheerperiode voor de brandgans ook ingekort.

Gezien hoofdstuk 4 (populatieontwikkeling) en bijlage 1 (wettelijk kader) van het FBP en de grootte van de populaties van deze vier ganzensoorten in 2021 in Zuid-Holland ten opzichte van de streefstanden⁵ en de staat van instandhouding die door Sovon⁶ voor deze 4 ganzen als 'gunstig' is beoordeeld, zijn wij van mening dat door het gebruik van onderhavige ontheffing met de daaraan verbonden voorschriften, geen afbreuk wordt gedaan aan de staat van instandhouding van deze soorten.

Belangenonderbouwing

Hoofdstuk 5 van het FBP geeft aan op welke wijze de belangen landbouwschade, volksgezondheid, openbare veiligheid en de veiligheid van het luchtverkeer binnen de provincie in het geding zijn of kunnen komen. Hoewel er aan deze belangen zeker locatie gebonden componenten kleven, is er hierbij ook sprake van een relatie tussen de omvang van de schade, de kans dat er schade optreedt en de totale populatie aanwezige ganzen. In de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 15 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:1535) wordt de

⁵ Zie afbeelding 5 in paragraaf 2.5 van het FBP.

⁶ Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021.
ODH287561

stelling dat er een oorzakelijke relatie is in de verhouding tussen de populatie ganzen in Zuid-Holland en de getaxeerde schade ook bevestigd. Kortom des te meer ganzen des te groter de schade. De streefstanden zijn dan ook gebaseerd op de aanvaardbare schade voor de vier ganzensoorten. Alhoewel deze streefstanden primair zijn gebaseerd op de aanvaardbare schade moeten die standen ook worden bereikt ter bescherming van de overige belangen, te weten de vliegveiligheid, volksgezondheid en flora en fauna. Hieronder wordt dat nader gemotiveerd.

Landbouwschade

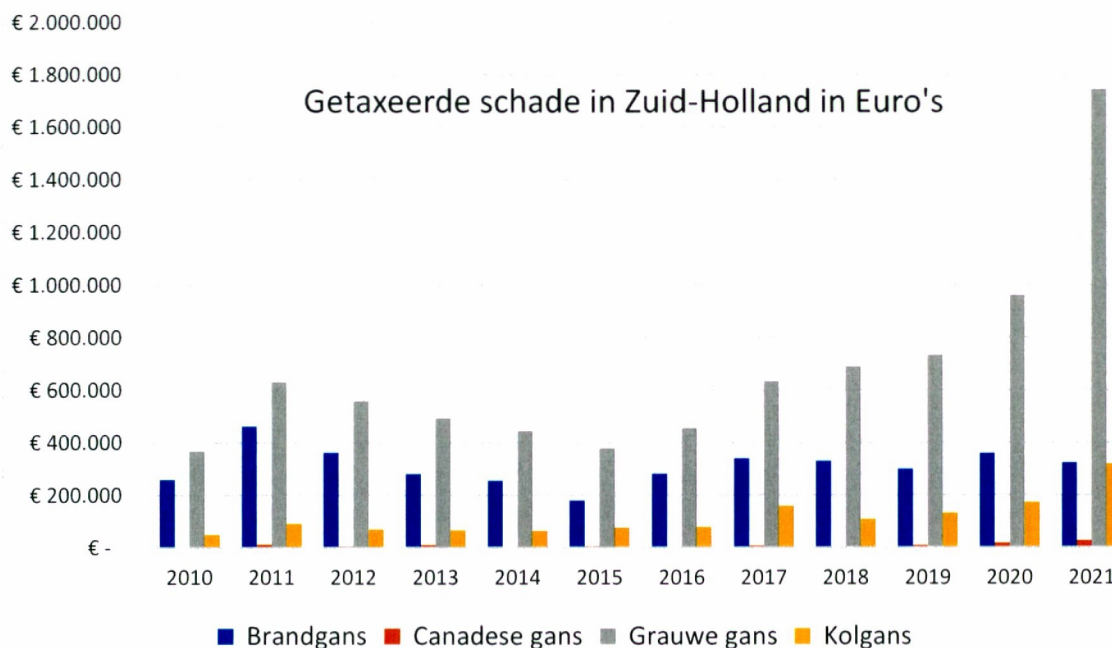
In het FBP is aangegeven dat ganzen verspreid door de hele provincie schade veroorzaken aan gras(zoden), graszaad, granen en overige gewassen. De schade is extra groot wanneer in de maanden maart en april veel neerslag valt, omdat de bodem dan veel gevoeliger is voor verdichting door betreding van watervogels. In Nederland geven de schadegegevens van BIJ12-Faunazaken een duidelijk beeld van belangrijke schade in de provincie, dit omdat het hier om gevalideerde gegevens gaat die door onafhankelijke taxateurs worden verzameld. De database van BIJ12-Faunazaken is echter een steekproef van de werkelijkheid. Dit omdat BIJ12-Faunazaken alleen schade taxeert nadat een agrariër een tegemoetkoming heeft aangevraagd voor schade en indien aan alle formele vereisten wordt voldaan. Daarnaast is aan de hand van de schadehistorie gebleken dat het ontstaan van schade aan de landbouw rechtstreeks afhankelijk is van de aantallen ganzen die er zijn. Gansen gaan immers overal in de provincie foerageren op grasland en op andere gewassen. Met de toename van het aantal aanwezige standgansen in de provincie Zuid-Holland (zie tabel 3 en figuur 2), stijgt de totale hoeveelheid landbouwschade van circa € 820.000 in 2016 tot circa € 2.400.000 in 2021, zoals weergegeven in tabel 4.

Tabel 4: Getaxeerde schadecijfers totaal per ganzensoort

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Brandgans	€ 281.287	€ 340.144	€ 330.917	€ 301.018	€ 360.683	€ 324.500
Canadese gans	€ 3.773	€ 8.123	€ 3.564	€ 9.419	€ 18.495	€ 27.368
Grauwe gans	€ 455.108	€ 634.329	€ 690.122	€ 734.437	€ 961.490	€ 1.744.001
Kolgans	€ 79.512	€ 159.748	€ 110.091	€ 132.102	€ 172.778	€ 319.321
Totaal	€ 820.709	€ 1.142.344	€ 1.134.694	€ 1.176.990	€ 1.514.995	€ 2.415.820

De ontwikkeling van de schadecijfers (vanaf 2010) is ook weergegeven in de onderstaande grafiek. Daarin is ook te zien dat de meeste landbouwschade wordt toegebracht door de grauwe gans en dat die schade aanzienlijk is toegenomen. De schade toegebracht door de brandgans blijft redelijk stabiel en die van de kolgans stijgt licht. De schade veroorzaakt door de Canadese gans kan beperkt met cijfers van BIJ12-Faunazaken worden onderbouwd omdat deze door de landelijke vrijstelling niet wordt getaxeerd (met uitzondering van mengschades met andere ganzensoorten en in ganzenrustgebieden en/of Natura 2000-gebieden). Vanwege zijn gedrag en grootte mag worden aangenomen dat de schade veroorzaakt door een individuele Canadese gans tenminste even groot is als de schade veroorzaakt door een individuele grauwe gans.

Hiermee is voldoende onderbouwd dat landbouwschade een belang is om de ontheffing te kunnen verlenen.

Figuur 3: De ontwikkeling van de getaxeerde schade vanaf 2010 voor de 4 ganzensoorten in Zuid-Holland

Vliegveiligheid

Aanvaringen tussen vliegtuigen en ganzen kunnen ernstige gevolgen hebben omdat vliegtuigmotoren in de meeste gevallen zullen worden beschadigd wanneer een gans naar binnen vliegt of naar binnen wordt gezogen. Gelet op de omvang en het gewicht van de meeste ganzen kan ook een botsing met een ander deel van een vliegtuig ernstige schade tot gevolg hebben. Uit de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 15 mei 2019 blijkt dat een oorzakelijke relatie mag worden aangenomen tussen de omvang van de populatie ganzen rond de luchthavens Schiphol en Rotterdam The Hague Airport en het aantal risicovolle baankruisingen. Verder is het bekend dat ganzen vanwege hun grootte en aantal een gevaar kunnen vormen voor de veiligheid wanneer ze in aanvaring komen met een vliegtuig. Door de grote hoeveelheden ganzen die op zoek naar voedsel van en naar hun foerageergebieden de start- en landingsbanen kruisen is het risico van vogelaanvaringen de laatste jaren toegenomen.

Hiermee is voldoende onderbouwd dat naast de landbouwschade ook de vliegveiligheid een grond is om de aangevraagde ontheffing te verlenen.

Schade aan flora en fauna

Door hun gedrag en de grote aantallen waarin de ganzen in Zuid-Holland voorkomen, hebben ganzen directe effecten op hun natuurlijke leefomgeving. In natuurgebieden veroorzaken ganzen schade door overbegrazing van oevervegetaties en rietlanden, waardoor de biotoop van een groot aantal diersoorten verdwijnt. Met name in de ruitijd, wanneer ganzen zich in grote groepen verzamelen op open wateren, wordt de graasdruk op rietspruiten hoog. Daarnaast is er lokaal schade door eutrofiëring (vermesting) van voedselarme wateren. Deze schadelijke effecten zorgen ervoor dat de biodiversiteit in natuurgebieden afneemt en de doelstellingen van Natura 2000-gebieden (waaronder de instandhouding van zeldzame soorten zoals de grote karekiet, woudaap, roerdomp, zwarte stern en purperreiger) en de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) in het geding kunnen zijn. Voorbeelden van Natura 2000-gebieden met instandhoudingsdoelstellingen die in negatieve zin beïnvloed worden door de aanwezigheid van grote aantallen zomerganzen zijn Boezems Kinderdijk (in Zuid-Holland) en Zouweboezem (Utrecht). De realisatie van de natuurtypen 'moeras' en 'trilveen' in het Natuurnetwerk Nederland wordt door te

intensieve begrazing door ganzen belemmerd. Het effect van de toegenomen standganzen-populatie op de Zuid-Hollandse natuur laat een duidelijk beeld zien van schade aan riet door grauwe ganzen. Overbegrazing van oevervegetaties, waaronder riet, leidt tot de afname van in water wortelende vegetatie, wat zorgt voor een negatief cascade-effect op de visstand en de macrofauna, waardoor de samenstellingen en kwaliteit hiervan afneemt. De negatieve gevolgen voor de flora en fauna ten gevolge van de aanwezigheid van grote aantallen ganzen in Zuid-Holland wordt ook bevestigd in het rapport “Effecten van de graasdruk door grauwe ganzen op natuurdoelen voor N2000 en KRW” van Waternet d.d. 28 mei 2020. Daarin wordt geconcludeerd dat de gewenste Goede Ecologische Toestand (GET) vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de instandhoudingsdoelstellingen vanuit Natura 2000 door de grootte van de populatie grauwe ganzen en de mate waarin deze foerageert op de emerse (riet) vegetatie, onhaalbaar zijn en om die doelstellingen te behalen het noodzakelijk is om populatiebeheer toe te passen. Op grond van het bovenstaande kan evenals bij vliegveiligheid worden gesteld dat ook voor de schade aan flora en fauna er een oorzakelijke relatie mag worden aangenomen tussen de omvang van de populatie zomerganzen en de schade aan de flora en fauna.

Hiermee is voldoende onderbouwd dat naast de landbouwschade en vliegveiligheid ook de schade aan flora en fauna een wettelijk belang is waarop de aangevraagde ontheffing kan worden verleend.

Volksgezondheid

In het FBP staat vermeld dat ganzen dragers zijn van verschillende pathogenen (ziekteverwekkers) die schadelijk kunnen zijn voor mensen. Blootstelling aan deze pathogenen kunnen bij de mens leiden tot onder andere diarree en voedselvergiftiging. Ganzen kunnen ook een rol kunnen spelen bij de verspreiding van vogelgriep. Het belang volksgezondheid komt ook in het geding door de invloed van uitwerpselen van de ganzen op de kwaliteit van (zwem)water en de functionaliteit van ligweiden en stranden. Door overbemesting van open water door hoge concentraties van watervogels ontstaan er gunstige omstandigheden voor de ontwikkeling van cyanobacteriën. Uit het bovenstaande volgt dat het ganzenbeheer waarvoor de ontheffing is aangevraagd zal bijdragen aan de volksgezondheid. Deze ontheffing is echter niet gebaseerd op dit wettelijk belang.

Openbare veiligheid

Ook geeft het FBP aan dat ganzen een gevaar kunnen vormen voor de openbare veiligheid wanneer zij zich op of bij de openbare weg of het fietspad bevinden. In de afgelopen jaren hebben zich op de openbare weg verschillende ongevallen voorgedaan waarbij ganzen de aanleiding of oorzaak waren. Langs snelwegen en in klaverbladen broeden steeds meer ganzen, doordat er vaak een passend habitat aanwezig is. Laagvliegende ganzen vormen een gevaar voor het verkeer. Jaarlijks worden meerdere snelwegen (deels) afgesloten door de aanwezigheid van ganzen en hun kuikens op de rijbaan.

Uit het voorgaande blijkt dat het ganzenbeheer waarvoor de ontheffing is aangevraagd ook zal bijdragen aan de openbare veiligheid. Deze ontheffing is echter niet gebaseerd op dit wettelijk belang.

Conclusie belangen

Uit de ontwikkeling van de getaxeerde schade door ganzen in relatie tot de streefstanden ten opzichte van de daadwerkelijk ontwikkeling van de populatie standganzen, blijkt duidelijk dat er sprake is van belangrijke landbouwschade veroorzaakt door de ganzen waarvoor ontheffing wordt aangevraagd. Naast het belang van landbouwschade is er ook voldoende bewijs dat het populatiebeheer van de ganzen ook in het belang is van de vliegveiligheid en het reduceren van de schade aan flora en fauna. Het populatiebeheer waarvoor ontheffing wordt verleend draagt tenslotte ook bij aan de belangen volksgezondheid en openbare veiligheid.

Middelen en methoden

Geweer, honden en slag en steekwapens

Om beheerafschot mogelijk te maken moet het geweer worden gebruikt. Honden zijn nodig om geschoten ganzen snel te kunnen apporteren en slag- en steekwapens zijn nodig om gewonde ganzen te doden ingeval er

redelijkerwijs geen alternatief middel voorhanden is met minder mogelijke nadelige gevolgen voor het welzijn van de desbetreffende gans (zie ook artikel 3.9, zevende lid Bnb). Omdat deze middelen nodig zijn voor het uitvoeren van een effectieve bestrijding van de ganzen hebben wij deze middelen ook aangewezen in deze ontheffing.

Gebruik van het geweer voor zonsopgang en na zonsondergang

Op grond van artikel 3.26, derde lid Wnb kunnen Gedeputeerde Staten een ontheffing verlenen om af te wijken van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.16, eerste lid Bnb, waarin is bepaald dat geweren niet worden gebruikt “voor zonsopgang en na zonsondergang”.

Aangevraagd is om bij het ganzenbeheer het geweer te gebruiken vanaf een half uur voor zonsopgang en tot en met een half uur na zonsondergang. Over het algemeen zijn verstoringen die vroeg optreden, wanneer ganzen nog niet in een dagelijkse routine van foerageren zitten, het effectiefst (Radtke & Dieter, 2011). Mede hierom is het van belang dat bij beheerfschot mogelijk is op de momenten dat standganzen zich van en naar hun foerageergebied bewegen. En dat is juist ook voor zonsopkomst en na zonsondergang.

Op grond van het bovenstaande alsmede de motivatie opgenomen in het FBP vinden wij het noodzakelijk om het gebruik van het geweer van een half uur voor zonsopkomst tot een half uur na zonsondergang toe te staan teneinde de streefstanden te bereiken.

Lokmiddelen

Met de inzet van lokvogels, lokvoer en (elektronisch versterkte) lokgeluiden kunnen ganzen binnen een schootsafstand (maximaal 30 meter) worden verkregen en kan een goed gericht dodelijk schot worden afgegeven. De werkwijze met deze methoden dient dus ook het belang van dierenwelzijn. De effectiviteit van het ganzenbeheer wordt aanzienlijk groter bij gebruik van een combinatie van methoden lokvogels, lokvoer en (elektronisch versterkte) lokgeluiden.

Artikel 3.9, tweede lid Bnb geeft een opsomming van toegestane methoden, waaronder lokvogels (sub c), middelen waarmee lokgeluiden kunnen worden gemaakt (sub d) en lokvoer (sub g). In besluit IV hebben wij het gebruik van lokvogels en lokvoer beperkt tot niet-levende lokvogels en lokvoer dat niet vergiftigd of verdovend is. Het gebruik van elektronisch versterkte lokgeluiden als methode, is echter op grond van art. 3.9, derde lid Bnb zonder ontheffing verboden. Voor een effectief beheer van de zomerganzen waarbij de ganzen goed onder schot worden verkregen, achten wij het echter noodzakelijk om ook elektronisch versterkte lokgeluiden toe te staan.

Looptijd van de ontheffing

Voor de looptijd van deze ontheffing is aansluiting gezocht bij de looptijd van het FBP, te weten tot 31 december 2027.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren.

Eindconclusie

De ganzen die gedurende de zomerperiode binnen Zuid-Holland aanwezig zijn, dienen in aanzienlijke mate in aantal te worden beperkt om de streefstanden te bereiken. Daarvoor moeten de nesten worden behandeld en dient beheerfschot plaats te vinden in het belang van het voorkomen van belangrijke landbouwschade, de vliegveiligheid en flora en fauna. Aangezien het voortbestaan van de ganzensoorten niet wordt bedreigd en er tevens geen andere bevredigende oplossing is, kan de aangevraagde ontheffing worden verleend.

Bijlage 1: Zienswijzen op het ontwerpbesluit zomerganzen met reactie

Nr.	Zienswijze	Reactie
	Pro Krimpenerwaard	
1	Hoe verklaart Gedeputeerde Staten dat er ganzen afgemaakt zijn in Schoonhoven tijdens het broedseizoen?	Dit is geen zienswijze op dit besluit. In de afgelopen periode heeft bestrijding van zomerganzen ook tijdens het broedseizoen kunnen plaatsvinden onder een vigerende ontheffing, vrijstelling en/of opdracht.
2	Is er een actieve monitoringsbeleid op de ganzenpopulatie in de gemeente?	Met de zogenaamde juli-tellingen worden de populaties zomerganzen/standganzen jaarlijks geteld. Die telgegevens worden door de FBE gerapporteerd en geanalyseerd voor de trendontwikkeling. In paragraaf 1.8 van het FBP staat beschreven hoe de FBE de monitoring van de ganzen uitvoert. In het goedgekeurde FBP en ons besluit is rekening gehouden met de populatie-ontwikkeling en het effect van de beheermaatregelen.
3	In hoeverre voert de provincie zelf actief diervriendelijk beleid rond de ganzenpopulaties in de gemeente?	Gedeputeerde Staten streven naar een gezonde balans tussen populaties inheemse ganzensoorten enerzijds en een acceptabel niveau van schade en risico's anderzijds. Bij de uitvoering van faunabeheer is aandacht voor het dierenwelzijn op de lange en korte termijn. Dat betekent dat in eerste instantie gekeken wordt naar diervriendelijke, niet-dodelijke maatregelen om conflicten in de vorm van schade, overlast of veiligheidsrisico's te voorkomen. Als dergelijke maatregelen niet haalbaar zijn of onvoldoende effect hebben, kan het doden van dieren worden toegestaan.
4	In hoeverre heeft de gemeente zicht op het 'bestrijden' en doden van ganzen door jagers/particulieren en/of door particulieren ingehuurde bestrijdingsbedrijven?	Gedeputeerde Staten zijn bevoegd voor het afgeven van de Wnb-ontheffing en de handhaving van die ontheffing. Bij de uitvoering van beheer en schadebestrijding heeft de FBE een coördinerende functie en geeft o.b.v. de ontheffing, toestemmingen af aan de uitvoerders. Dat is in de voorschriften vastgelegd.
5	Is het niet zo dat bestrijding door particulieren en mogelijk ook bestrijdingsbedrijven illegaal is en dat er tegen opgetreden moet worden door de politie?	De bestrijding van de ganzen op basis van deze ontheffing is niet illegaal.
6	Kunnen Gedeputeerde Staten toezeggen dat alle in het wild levende dieren bescherming genieten en dat dit ook wordt vastgelegd?	In de Wet natuurbescherming is geregeld dat inheemse in het wild levende dieren worden beschermd. Gedeputeerde Staten kunnen echter ontheffing verlenen om bepaalde dieren te doden, indien de gunstige staat van instandhouding van die soorten niet in gevaar komt, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en er sprake is van een wettelijk belang (bijvoorbeeld landbouwschade of risico's voor de openbare veiligheid). Zie voor de monitoring de reactie op zienswijze 2.
7	Is met de gemeente overlegd over deze ontheffing/is het college hiervan op de hoogte?	Gedeputeerde Staten zijn bevoegd om een besluit te nemen op de aanvraag voor een ontheffing. O.b.v. de wet- en regelgeving is het niet nodig om met een individuele gemeente overleg te voeren.
8	Is het college voornemens in overleg te treden met de provincie tegen het doden van ganzen in de gemeente? Zo nee, waarom niet?	Dit is geen zienswijze op dit besluit. Dit is een vraag voor de gemeente.

9	In hoeverre zijn alternatieven voor het doden van de ganzen onderzocht, zoals het weglokken naar voor ganzen aantrekkelijker gebieden of het onaantrekkelijk maken van de weilanden door duurzaam grondgebruik?	In het FBP en in ons besluit bij het onderdeel “Geen andere bevredigende oplossing” zijn de alternatieven beschreven. Het is veelal het grasland waar de ganzen op af komen. Dit grasland is juist van belang voor de agrariërs i.v.m. de voedselvoorziening van hun veestapel.
10	Bent u bereid alternatieven toe te passen in de gemeente waar volgens de provincie overlast van ganzen zou zijn? Zo nee, waarom niet?	Dat er geen andere bevredigende oplossing is, volgt uit het FBP en hebben wij onderbouwd in de betreffende paragraaf van ons besluit. Het staat een ieder vrij om andere maatregelen toe te passen.
11	Kunt u ons informeren over de ingediende landbouwschade veroorzaakt door de ganzen en het totale schadebedrag?	De schadecijfers staan vermeld in het besluit. Tevens staan de getaxeerde schade en uitgekeerde schade vermeld op de website van BIJ12 via de onderstaande link: https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/schadecijfers/
12	Is het toegestaan om tijdens het broedseizoen een vergunning af te geven voor de jacht op ganzen en het vernielen van nesten?	Ja, onder de voorwaarden die in de Wet natuurbescherming zijn opgenomen. De populatieontwikkeling van de (stand) ganzen in de afgelopen jaren laat zien dat nestbehandeling en beheerabschot in zowel de broedperiode als daarbuiten, op basis van de onderhavige ontheffing, minimaal moet worden gecontinueerd om de streefstanden te bereiken en te behouden.
13	Kan het college van Gedeputeerde Staten uitleggen wat de gevolgen van uw beleid zijn voor de weidevogels, zeker tijdens het broedseizoen?	De onderhavige ontheffing betreft de bestrijding van de zomerganzen/standganzen. Overigens merken wij op dat juist de grote hoeveelheid ganzen de balans in het Zuid-Hollandse landschap verstoort. De massale aanwezigheid van ganzen heeft een forse impact op diverse habitats en heeft negatieve gevolgen voor andere beschermde soorten.
14	Kan uw college uitleggen dat het afschieten van de ganzen goed is voor de flora en fauna?	Dat volgt uit het FBP en staat beschreven in de overwegingen van dit besluit onder Schade aan flora en fauna.
15	Is het college van Gedeputeerde Staten het met ons eens dat juist het ontzien van deze natuurgebieden door vliegtuigen, vlieg oefeningen en luchtballonnen etc, de weidevogels ten goede komt? Zo ja, wat gaat u hieraan doen?	Dit is geen zienswijze op dit besluit. Het toestaan van vliegbewegingen boven natuurgebieden is geen onderdeel van dit besluit.
16	De provincie Groningen stelt dat afschieten geen zin heeft, omdat de populatie zich dan razendsnel herstelt. Is de visie van de provincie Groningen bekend?	De visie van Groningen en een onderbouwing daarvan is ons niet bekend. In het FBP voor de provincie Zuid-Holland is onderbouwd waarom het voorgestelde ganzenbeheer in onze provincie noodzakelijk is.
17	Bent u op de hoogte van het feit dat het bejagen van ganzen zeer dierenvriendelijk is, omdat het vangen en doden bepaald niet zachtzinnig gebeurt en veel dierenleed oplevert en het ook gewoon geen zin heeft?	De uitvoering van het beheer met het geweer geschiedt door deskundige jachtaktehouders. Deze uitvoerders van de ontheffing dienen zich te houden aan de uitvoeringsregels van de FBE en aan de zorgplicht. Dat betekent dat als een gans geschoten is en niet direct gedood is, het dier zo spoedig mogelijk uit zijn lijden moet worden verlost.
18	Faunabeheereenheid Utrecht is onder meer samen met de Dierenbescherming een pilot begonnen voor een preventieve aanpak rond grauwe ganzen, in plaats van het doden van deze migrerende dieren. Ook deze Faunabeheereenheid lijkt nu in te zien dat het doden van ganzen geen enkele zin heeft. In hoeverre bent u op de hoogte van deze pilot?	De ontheffing die wij afgeven is gebaseerd op de situatie in de provincie Zuid-Holland m.b.t. de standganzen en op het goedgekeurde FBP.
Stichtingen Animal Rights en Fauna4Life		

19	Het besluit vereist een nauwkeurige en treffende motivering, waarin per belang wordt aangegeven voor welke diersoort het noodzakelijk is. Er is geen relatie aangegeven per diersoort voor de belangen vliegveiligheid, de volksgezondheid of flora en fauna.	Omdat de aanwezigheid van de vier ganzensoorten over de gehele provincie Zuid-Holland vergelijkbare gevolgen heeft ten aanzien van die belangen, is die nuancering niet noodzakelijk. Voor het belang voorkomen van landbouwschade is dit voor de vier ganzensoorten afzonderlijk in het besluit weergegeven. Voor de overige belangen, te weten de vliegveiligheid, volksgezondheid en flora en fauna is geen nuancering per ganzensoort aangegeven. Zie ook paragraaf 2.4 van het FBP.
20	Het afschieten van ganzen is geen bevredigende oplossing. In de afgelopen jaren zijn namelijk veel ganzen geschoten en steeds meer eieren bewerkt. Ondanks dat is het aantal ganzen toegenomen en de landbouwschade fors toegenomen.	Er is recent een nieuw faunabeheerplan voor de ganzen opgesteld en goedgekeurd. Daarbij is de voorgaande periode geëvalueerd en daar is lering uit getrokken. Voor de komende 6 jaar is dan ook het beheer aangepast teneinde de streefwaarden voor de ganzen te bereiken. Daarbij is een evenwicht gevonden tussen de schades die de ganzen veroorzaken en de gunstige staat van instandhouding van de ganzen.
21	In het besluit wordt op geen enkele wijze aannemelijk gemaakt dat de vliegveiligheid noopt tot het overal in de provincie massaal doodschieten van ganzen en het overal in de provincie bewerken van eieren.	Aanvaringen tussen vliegtuigen en ganzen kunnen ernstige gevolgen hebben omdat vliegtuigmotoren in de meeste gevallen zullen worden beschadigd wanneer een gans naar binnen vliegt of naar binnen wordt gezogen. Ganzen zijn mobiel en overal in de provincie Zuid-Holland in grote aantallen aanwezig. Ganzen die de ene dag op agrarische percelen of in natuurgebieden verblijven kunnen de volgende dag in een ander deel van de provincie zorgen voor onveilige situaties voor het vliegverkeer. Er is een oorzakelijk verband tussen de omvang van de populaties ganzen in de provincie Zuid-Holland en de vliegveiligheid. Dat heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in de uitspraak van 15 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:1535) ook aangenomen. Daarom is ook ten aanzien van de vliegveiligheid het streven om de populaties ganzen in de gehele provincie terug te brengen naar de streefwaarden. Zie ook paragraaf 5.3 van het FBP.
22	In het besluit wordt op geen enkele wijze aannemelijk gemaakt dat de schade aan flora en fauna noopt tot het overal in de provincie massaal doodschieten van ganzen en het overal in de provincie bewerken van eieren.	Door hun gedrag en de grote aantallen waarin de ganzen in Zuid-Holland voorkomen, hebben ganzen directe effecten op hun natuurlijke leefomgeving. In natuurgebieden veroorzaken ganzen schade door overbegrazing van oevervegetaties en rietlanden, waardoor de biotoop van een groot aantal diersoorten verdwijnt. Met name in de ruitijd, wanneer ganzen zich in grote groepen verzamelen op open wateren, wordt de graasdruk op rietspruiten hoog. Daarnaast is er lokaal schade door eutrofiëring (vermesting) van voedselarme wateren. Evenals bij de vliegveiligheid is er door de mobiliteit van de ganzen ook een oorzakelijk verband tussen de omvang van de populatie ganzen in heel de provincie en de schade aan de flora en fauna. Daarom is ook in het belang van het voorkomen van schade aan flora en fauna om de populaties ganzen in de gehele provincie terug te brengen naar de streefwaarden. Zie ook paragraaf 5.1 van het FBP.
23	Het besluit maakt niet duidelijk waarom overal in de provincie massaal doodschieten van ganzen en het overal in de provincie bewerken van eieren nodig is in het belang van de volksgezondheid.	De volksgezondheid is niet een belang waarop deze ontheffing is gebaseerd. Dit is in de overwegingen van het besluit verduidelijkt.

24	Er is geen zekerheid verkregen dat het afschieten van ganzen en bewerken van eieren, geen significante gevolgen zal hebben voor een van de Zuid-Hollandse Natura 2000-gebieden	De toets of het voorgestelde beheer van de ganzen in of nabij Natura 2000-gebieden significante gevolgen kan hebben is geen onderdeel van dit besluit. De gebiedenbescherming vormt een apart kader in de Wet natuurbescherming waarvoor een aparte toetsing kan plaatsvinden. Een besluit in het kader van beheer en schadebestrijding kan dus los van de toets aan de gebiedenbescherming worden genomen. Het is daarnaast de verantwoordelijkheid van de uitvoerder om bij mogelijke significante gevolgen een vergunning aan te vragen.
25	Het besluit is genomen op grond van een faunabeheerplan dat niet voldoet aan artikel 3.32, tweede lid, aanhef en onder c, f, g, k en i, van de Regeling natuurbescherming. Voornoemde bepalingen vereisen samengevat dat een faunabeheerplan kwantitatieve gegevens over de populatie van de diersoorten ten aanzien waarvan een duurzaam beheer of bestrijding noodzakelijk wordt geacht, met inbegrip van gegevens over de aanwezigheid van de populaties in het betrokken gebied gedurende het jaar bevat, per diersoort een streefstand noemt, per diersoort een beschrijving van de aard, omvang en noodzaak van de handelingen die zullen worden verricht om de gewenste stand te bereiken, dat voor zover daarover kwantitatieve gegevens beschikbaar zijn, een onderbouwde inschatting van de verwachte effectiviteit van de handelingen wordt gegeven en de wijze waarop de effectiviteit van de voorgenomen handelingen wordt vastgesteld zal worden bepaald.	Artikel 3.32 van de Regeling natuurbescherming is niet van toepassing op dit faunabeheerplan. Genoemd artikel ziet op faunabeheerplannen voor terreinen waar de Kroondrager gerechtigd is tot het uitoefenen van de jacht.
26	Het plan noemt alleen streefstanden voor het voorkomen van landbouwschade. Een relatie tussen de streefstanden en de andere gestelde vormen van schade ontbreekt. De streefstanden zijn daarom willekeurig gekozen.	De streefstanden die in het FBP zijn vastgelegd, zijn gebaseerd op aanvaardbare landbouwschade en niet willekeurig gekozen. Als de populaties ganzen in Zuid-Holland door het voorgestelde beheer worden teruggebracht tot de gewenste streefstanden zal dat ook in het belang zijn van de schade aan de flora en fauna en de vliegveiligheid. Zie ook paragraaf 2.4 van het FBP.
27	Uw dierenvriendelijke beleid van de afgelopen decennia heeft hopeloos gefaald. Het aantal ganzen neemt alleen maar toe, net zoals de landbouwschade.	In de afgelopen jaren zijn de gestelde doelen m.b.t. de populatie brandganzen behaald. De populaties van de kolganzen en Canadese ganzen zijn door het beheer gestabiliseerd. Voor de grauwe gans heeft het beheer in de afgelopen jaren wel geholpen maar is echter onvoldoende geweest. Er heeft een uitgebreide evaluatie plaatsgevonden en de in het verleden toegepaste beheermethoden zijn geëvalueerd. Dit heeft geleid tot een nieuw FBP en een aangepast beheer voor de komende zes jaar. In paragraaf 2.7 van het FBP staat beschreven hoe het beheer daarop is aangepast. Daar is deze ontheffing op gebaseerd.